

Notitie

***Bindend Studieadvies
(BSA)***

Iets om af te wijzen

Maart 2004

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Wat is BSA?	4
Argumenten voor BSA	6
Vraagtekens en kritiek bij de argumenten voor BSA	8
Argumenten tegen BSA	11
Conclusie en alternatieven	14

PF

Traverse 0.21

Postbus 513

5600 MB Eindhoven

Telefoon: 040 – 247 4221

E-mail: pf@tue.nl

Internet: www.tue.nl/pf

Inleiding

Zo nu en dan duikt het weer op, als een duveltje uit een doosje... De discussie over het invoeren van een bindend studieadvies (BSA). De PF is tegen BSA, maar waarom eigenlijk? Wat houdt BSA precies in en wat zijn de argumenten voor en tegen? In deze notitie wordt een antwoord gegeven op deze vragen. Tevens worden alternatieve maatregelen voor het stimuleren van zelfselectie en het verhogen van studierendementen genoemd.

De notitie is tot stand gekomen op basis van uitgebreide discussie binnen de vereniging PF met inbreng van studenten van een breed scala aan opleidingen.

Wat is BSA?

Wat zijn de wettelijke kaders voor de invoering van een BSA, waar komt het in de praktijk op neer en wat is het TU/e-beleid op dit gebied?

Wat zegt de wet?

De wet (WHW, artikel 7.8b, derde lid) zegt het volgende over het bindend studieadvies:

Aan een studieadvies "kan het instellingsbestuur ten aanzien van opleidingen die daartoe door het instellingsbestuur zijn aangewezen, binnen het in het tweede lid bedoelde tijdvak [zolang de propedeuse nog niet met goed gevolg is afgerond], doch niet eerder dan tegen het einde van het eerste jaar van inschrijving, een afwijzing verbinden. Deze afwijzing kan slechts worden gegeven, indien de student naar het oordeel van het instellingsbestuur, met inachtneming van zijn persoonlijke omstandigheden, niet geschikt moet worden geacht voor de opleiding, doordat zijn studieresultaten niet voldoen aan de vereisten die het bestuur daaromtrent heeft vastgesteld. Het instellingsbestuur kan aan de afwijzing een termijn verbinden. Het instellingsbestuur kan de afwijzing uitstrekken tot opleidingen die met de desbetreffende opleiding het propedeutisch examen gemeen hebben. Het instellingsbestuur kan van de bevoegdheid krachtens dit lid slechts gebruikmaken, indien het in de propedeutische fase van de desbetreffende opleiding zorgt voor zodanige voorzieningen dat de mogelijkheden voor goede studievoortgang zijn gewaarborgd."

De wet geeft als randvoorwaarde voor het bindend studieadvies: *"zodanige voorzieningen dat de mogelijkheden voor goede studievoortgang zijn gewaarborgd"*. Dat betekent dat de propedeuse een studeerbaar programma en goede studiebegeleiding moet hebben.

De wet maakt ook duidelijk, dat het bindend studieadvies alleen gebruikt kan worden om studenten af te wijzen die niet geschikt worden geacht voor de studie. Het is dus in principe niet bedoeld als een maatregel om studentenaantallen omlaag te krijgen. Niettemin spelen de grote studentenaantallen waarschijnlijk wel een belangrijke rol bij het feit, dat discussies over een bindend studieadvies tot op heden aan de TU/e vooral bij Bouwkunde en Technische Bedrijfskunde zijn opgedoken.

Waar kan het in de praktijk op neerkomen?

Voor alle duidelijkheid: een 'afwijzing' middels een BSA betekent, dat de betreffende student echt moet stoppen met die studie. Het is dus geen 'advies' in de zin, dat je zelf kunt beslissen of je het wel of niet opvolgt. Het BSA is dus een hele zware maatregel. (In het vijfde lid van het eerder aangehaalde wetsartikel wordt het volgende gezegd: *"Van de student die op grond van het derde lid is afgewezen, wordt de inschrijving voor de desbetreffende opleiding aan de betrokken instelling beëindigd. De student kan niet opnieuw aan die instelling voor die opleiding worden ingeschreven, tenzij het instellingsbestuur toepassing heeft gegeven aan de derde volzin van het derde lid of tenzij de betrokkene op een later tijdstip verzoekt om te worden ingeschreven voor de desbetreffende opleiding en daarbij ten genoegen van het instellingsbestuur aannemelijk maakt dat hij die opleiding met vrucht zal kunnen volgen."*)

Een bindend studieadvies zou bijvoorbeeld in kunnen houden, dat studenten die in hun eerste jaar geen bepaald aantal studiepunten halen in principe niet door mogen gaan met hun studie. De grens ligt over het algemeen bij 30 of 40 ECTS, maar kan ook hoger of lager gesteld worden. Daarbij kan bijv. ook geëist worden, dat bepaalde vakken (struikelvakken) gehaald moeten zijn. Een andere mogelijke eis is, dat studenten binnen twee jaar hun propedeuse (P) af moeten ronden.

Bij de faculteit TM is het op dit moment al zo, dat iemand die in het eerste jaar te weinig ECTS haalt of na twee jaar zijn P nog niet heeft afgerond, geen vakken uit het tweede jaar en verder mag doen (de zogenaamde P-regel). Dat kan tot gevolg hebben, dat iemand die nog één vak uit het P-programma moet halen, een heel jaar lang alleen dat ene vak mag doen. Dat zou je een 'verkapt BSA' kunnen noemen, maar formeel is het geen BSA. De betreffende student mag dan misschien een jaar lang nauwelijks vakken volgen, maar wordt niet gedwongen zijn studie te beëindigen.

Het beleid van de TU/e ten aanzien van BSA

In het huidige instellingsplan van de TU/e, de Strategieschets 2002-2006, wordt over studievoortgangsmaatregelen het volgende gezegd:

"Binnen de bacheloropleidingen blijven de propedeuse met bijbehorende functies (oriëntatie, selectie en verwijzing) en het propedeutisch examen in hun huidige vorm gehandhaafd. Selectie en verwijzing vinden plaats op basis van intensieve voorlichting en begeleiding. Bovendien zal worden geëxperimenteerd met het sluiten van studievoortgangscontracten die bindend zijn voor zowel de universiteit als de betrokken studenten. Dat moet het geven van bindende studie-adviezen voorkomen en bijdragen aan de beoogde verhoging van de onderwijsrendementen. Op basis van een zorgvuldige evaluatie van de experimenten, met inbreng van de betrokken studenten, zal besluitvorming over mogelijke instellingsbrede invoering van studievoortgangscontracten plaatshebben."

Volgens het instellingsplan is de invoering van BSA voor de TU/e dus nog iets, dat voorkomen moet worden. De rector maakt er echter geen geheim van, dat hij er wel wat voor voelt om het toch gewoon in te voeren (Cursor, 4 december 2003). Verder duikt BSA ook op in de nieuwste versie van het Sectorplan Wetenschap & Technologie van de drie TU's als een mogelijke maatregel om de studierendementen te verhogen. Overigens kondigde het CvB al begin 2003 aan met een beleidspositie over BSA en andere studievoortgangsmaatregelen te zullen komen. Een notitie ter zake was toegezegd voor april 2003. Die notitie is nog steeds niet verschenen. (Je kunt je afvragen of de beleidsvoortgang niet een groter probleem is dan de studievoortgang, maar dat terzijde.)

Argumenten voor BSA

Onderstaande argumenten voor BSA zijn bij discussies binnen en buiten de TU/e naar voren gekomen.

- ***BSA spaart kosten***
Wanneer studenten die toch nooit hun diploma zullen halen weggestuurd kunnen worden, hoeft de universiteit niet meer eindeloos in dergelijke studenten te blijven investeren en kan dat geld nuttiger worden besteed.
- ***De rendementen moeten omhoog***
Hoe meer studenten een diploma halen, hoe meer de TU/e betaald krijgt door de overheid. Hoe meer studenten er zijn, die nooit of met veel vertraging een diploma halen, hoe meer kosten de universiteit maakt. Het huidige beleid raakt ook steeds meer doordrenkt van rendementsdenken en de politiek gaat universiteiten waarschijnlijk steeds meer op rendementen afrekenen. Studierendementen zijn dus belangrijk. Zoveel mogelijk studenten moeten hun studie afronden en liefst in zo kort mogelijke tijd. Het vroegtijdig afwijzen van niet geschikte studenten kan de uiteindelijke rendementen verhogen.
- ***BSA motiveert studenten***
De dreiging van afwijzing kan studenten stimuleren om eerder hun P-diploma te halen, waardoor ook de P-rendementen stijgen. Toen bij bedrijfskunde aan de Erasmus Universiteit Rotterdam BSA werd ingevoerd stegen de P-rendementen. Het is weliswaar externe en geen inhoudelijke motivatie, maar het desalniettemin een vorm van motivatie. Goede studievoortgang is ook in het belang van studenten.
- ***De juiste student op de juiste plek***
BSA is goed voor de afgewezen studenten. Studenten die anders eindeloos zouden blijven doormodderen, kunnen met een BSA tegen zichzelf beschermd worden. Ze kunnen doorverwezen worden naar een andere studie die beter bij hen past.
- ***BSA is beter voor alle studenten***
Door BSA hoeft de aandacht van docenten minder naar ongemotiveerde en ongeschikte studenten te gaan. Bovendien zullen goede studenten sowieso beter functioneren als zij omringd worden door alleen goede studenten. Zij hebben dan minder last van 'meelifers' bij groepswork of studenten die colleges gebruiken om bij te kletsen. De kwaliteit van het onderwijs zal stijgen en de opleiding zal daardoor ook voor nieuwe studenten aantrekkelijker worden.
- ***BSA dwingt de instelling tot goede studiebegeleiding***
Doordat BSA alleen mag als er goede studiebegeleiding is, geeft BSA een garantie aan de student, dat die goed begeleid zal worden.
- ***Heldere afspraken: zowel student als instelling weten waar ze aan toe zijn***
Bij een BSA is helder vastgelegd wat student en instelling van elkaar kunnen verwachten. De instelling mag van de student verwachten, dat hij/zij aan de eisen van het BSA voldoet en de student mag van de instelling een studeerbaar programma en goede studiebegeleiding verwachten.

- ***Studentenaantallen worden verkleind***
Grote studentenaantallen en daarmee samenhangende capaciteitsproblemen worden verminderd (Bouwkunde, Technische Bedrijfskunde). Anders dan bij numerus fixus, krijgen studenten dan wel eerst de kans zichzelf in de P te bewijzen.

Vraagtekens en kritiek bij de argumenten voor BSA

De (vermeende) voordelen van BSA zijn vaak sterk te relativieren of er zijn op zijn minst vraagtekens bij te zetten.

- ***BSA spaart kosten?***

De financiële man van het College van Bestuur heeft eerder aangegeven (in besprekingen met de Commissie Financiën van de Universiteitsraad), dat het verbeteren van de financiële positie van een universiteit door het verhogen van studierendementen makkelijker gezegd dan gedaan is. De rendementen laten zich, zeker bij grote studentenaantallen, lastig sturen en voor een goed financieel beleid, kun je kostenbesparingen of extra middelen beter elders zoeken.

Het halen van weinig studiepunten hangt vaak samen met het volgen van weinig onderwijs en het weinig gebruik maken van onderwijsfaciliteiten en studiebegeleiding. Zulke studenten kosten relatief weinig en betalen wel gewoon collegegeld. Studenten die wel veel onderwijs volgen en intensief van studiebegeleiding gebruik maken, maar toch weinig studiepunten halen, zullen er over het algemeen ook zonder BSA wel van te overtuigen zijn dat ze hun studie beter kunnen beëindigen.

Verder is het niet zo, dat minder studenten zich altijd direct vertaald in minder kosten. Voor het begeleiden van projectwerk en het nakijken van werkstukken en tentamens gaat dat wellicht op, maar of er nu 316 of 307 studenten in een collegezaal zitten, maakt voor de kosten van dat college niets uit. Daarbij komen studenten ook voor een deel zelf tegemoet aan de kosten die voor hen gemaakt worden, doordat zij collegegeld betalen. Bovendien brengt BSA ook kosten met zich mee (zie het tegenargument 'BSA brengt kosten met zich mee').

- ***De rendementen moeten omhoog?***

Voor het verhogen van rendementen, het motiveren van studenten en het goed doorverwijzen van studenten, zijn ook andere maatregelen mogelijk. Dat zijn minder zware, maar daardoor niet noodzakelijk minder effectieve maatregelen, zoals goede voorlichting, goede studiebegeleiding en goed onderwijs.

Het is overigens nog maar de vraag of de studierendementen echt beter zullen worden door de invoering van een BSA. Uit evaluaties van het BSA bij de faculteit Bedrijfskunde van de Erasmus Universiteit in Rotterdam blijkt, dat BSA niet of nauwelijks effect heeft op het aantal studenten, dat uiteindelijk de studie afrondt. Wel blijkt, dat studenten die anders pas na het eerste jaar zouden afhaken er eerder worden uitgefilterd. Zij houden daardoor meer studiefinanciering over om een andere studie op te pakken. Het is echter de vraag of, dat niet net zo goed of misschien zelfs beter te bereiken is met andere maatregelen.

- ***BSA motiveert studenten?***

Voor wat betreft de motivatie van studenten, kunnen er grote vraagtekens bij gezet worden of BSA echt motiveert (zie het tegenargument 'BSA motiveert onvoldoende').

De hogere prestatiedruk kan bovendien leiden tot meer stress, faalangst en tentamenvrees, waardoor BSA in bepaalde gevallen zelfs een averechts effect zou kunnen hebben.

- ***De juiste student op de juiste plek?***

De discussie over BSA lijkt enigszins achterhaald door ontwikkelingen op het gebied van de Bachelor-Master-structuur. Studenten kunnen na hun bachelorfase een andere masteropleiding kiezen dan hun reguliere doorstroommaster, als die beter aansluit bij hun interesse. Hoewel dat in principe niet de bedoeling van de TU/e is, kunnen studenten na hun bacheloropleiding ook met een diploma uitstromen naar de arbeidsmarkt. Het 'eindeloos voortmodderen' zal daardoor al veel minder voorkomen. Verder zal de flexibilisering van de bacheloropleiding, met o.a. een major-minor-systeem, al voor meer overstapmogelijkheden zorgen en meer ruimte bieden voor studenten om hun opleiding zo in te richten, dat die beter aansluit bij hun persoonlijke interesses en meer motiverend is. Daardoor krijgen studenten dus al veel mogelijkheden om er zelf voor te zorgen, dat zij 'de juiste student op de juiste plek' worden.
- ***BSA is beter voor alle studenten?***

Ieder mens is uniek en er zullen dus altijd verschillen tussen studenten zijn. Goed onderwijs weet daarmee om te gaan. Iedere student voldoet al aan bepaalde vooropleidingseisen; nog strengere selectie is bij goed onderwijs niet nodig. Daarmee zou ook de diversiteit aan interesses, persoonlijke kwaliteiten en leerstijlen verminderen, waardoor het vermogen tot vernieuwing ook afneemt. In de natuur heeft een soort met een grote variatie aan genen op de lange termijn ook grotere overlevingskansen. De Vrije Universiteit in Amsterdam heeft er bewust voor gekozen om geen BSA in te voeren, omdat zij de nadelen zwaarder heeft laten wegen dan de voordelen. Een van de argumenten was, dat het volgens de VU niet te verwachten is, dat het onderwijs automatisch beter wordt als de slechte studenten worden weggestuurd. Overigens heeft de VU bewust gekozen voor een gestructureerd systeem van studiebegeleiding om zelfselectie door studenten te stimuleren in plaats van BSA. (Zie www.vu.nl > Medewerkers > Servicecentrum > Handboek Kwaliteitszorg > Studiebegeleiding.)
- ***BSA dwingt de instelling tot goede studiebegeleiding?***

Hierbij moet opgemerkt worden, dat de studiebegeleiding eigenlijk sowieso goed moet zijn. Dat moet niet afhangen van of er wel of geen BSA is. Bovendien is goede studiebegeleiding een wettelijke voorwaarde voor BSA en is BSA niet bedoeld als een middel voor goede studiebegeleiding.
- ***Heldere afspraken: zowel student als instelling weten waar ze aan toe zijn?***

Heldere afspraken kunnen ook zonder BSA gemaakt worden. Sterker nog, als een aantal al gemaakte afspraken beter gehandhaafd zou worden, zou de behoefte aan zwaardere maatregelen als een BSA waarschijnlijk al een heel stuk minder zijn. Daarbij kan bijv. gedacht worden aan het beter handhaven van regels omtrent volgtijdelijkheid van vakken, zoals het niet mogen doen van (bepaalde) PP-vakken als (een aanzienlijk deel van) de P nog niet is afgerond of bepaalde vakken uit de P-fase nog niet zijn gehaald.
- ***Studentenaantallen worden verkleind?***

Voor opleidingen die hogere studentenaantallen willen (Wsk, TN, etc.) zou dit juist een argument tegen een eventuele universiteitsbrede invoering van BSA kunnen zijn. Je kunt je verder sterk afvragen hoe effectief BSA is als maatregel om problemen met de onderwijscapaciteit aan te pakken. Studenten moeten nog steeds minstens twee jaar blijven om een goed oordeel over de geschiktheid voor de studie te kunnen geven, volgens de studieadviseurs van Bouwkunde in de Cursor van 19 februari 2004.

Bovendien was/is bij (bepaalde richtingen binnen) Bouwkunde en Technische Bedrijfskunde met name het gebrek aan voldoende docentencapaciteit voor begeleiding van afstudeerders een probleem. Er kan moeilijk beweerd worden, dat dit komt doordat studenten die echt niet geschikt zijn voor de studie niet weggestuurd konden worden met een BSA. Als zulke studenten de afstudeerfase kunnen bereiken is er echt iets mis met de kwaliteit van de studie.

Argumenten tegen BSA

Oké, op de voordelen van BSA valt het nodige af te dingen, maar wat is er nu echt op tegen?

- ***BSA is niet academisch***

BSA gaat in tegen het principe van eigen verantwoordelijkheid als basis voor academisch onderwijs en leidt tot verschooling. Is de P-student een halffabriekaat, dat je uit efficiëntie-overwegingen weg moet gooien als je verwacht er geen goed eindproduct van te kunnen maken, of een toekomstig academicus, die je zoveel mogelijk vrijheid en eigen verantwoordelijkheid moet geven?

Toegegeven, dit is een voor een deel een gevoelskwestie, maar daarom nog niet onbelangrijk. Het raakt fundamentele vragen over de rol van een universiteit en de verhouding tussen de universiteit en haar studenten. De PF hecht groot belang aan academische vrijheid en de eigen verantwoordelijkheid van studenten.

- ***Potentiële studenten worden afgeschrokken***

BSA heeft waarschijnlijk nadelige gevolgen voor studentenaantallen. Opleidingen worden minder aantrekkelijk, dat terwijl politiek, bedrijfsleven en TU/e juist meer studenten bèta en techniek willen. Dit argument weegt uiteraard wel zwaarder voor opleidingen met lage studentenaantallen dan voor opleidingen die de grote studenteninstroom nauwelijks aankunnen.

Weliswaar is de instroom van studenten grotendeels regionaal bepaald, maar er doet zich toch nog wel concurrentie voor tussen de TU/e en andere universiteiten en hogescholen die gelijksoortige opleidingen aanbieden. Wanneer de TU/e wel BSA heeft en anderen niet, verslechtert onze concurrentiepositie.

Ook bij de Studentenraad van de TU Delft was de kans op dalende studentenaantallen een belangrijk argument om tegen BSA te zijn.

Het is erg lastig precies te voorspellen wat de gevolgen van een BSA-invoering op de studentenaantallen van de TU/e zouden zijn, maar met name voor opleidingen met kleine studentenaantallen zou zelfs een klein risico van dalende studentenaantallen al een reden moeten zijn om zeer kritisch tegenover een eventueel universiteitsbreed BSA te staan.

- ***Problemen kunnen eenzijdig bij studenten gelegd worden***

De oorzaak van lage studierendementen kan te makkelijk eenzijdig bij studenten gelegd worden: "we hoeven onze opleidingen of studiebegeleiding niet te verbeteren; het ligt allemaal aan de student van tegenwoordig". Goede voorlichting, goede studiebegeleiding, stimuleren van zelfselectie en goed onderwijs zijn veel betere middelen om de studierendementen te verhogen. BSA is een beleidsarme maatregel.

- ***Er is een risico van onterechte afwijzing***

Bij BSA kunnen fouten gemaakt worden; niemand is perfect, dus ook degene die een BSA geeft niet en is het niet beter om 10 mensen ten onrechte geen BSA te geven, dan één persoon ten onrechte wel? Natuurlijk kunnen afgewezen studenten in beroep gaan, maar ook daar kunnen fouten gemaakt worden. Bovendien zijn dat vaak geen prettige procedures en is het de vraag of universiteit en studenten zo 'juridisch' met elkaar om moeten gaan.

- ***De studiebegeleiding is mogelijk onvoldoende***

Is de studiebegeleiding aan de TU/e wel zo goed, dat aan de voorwaarde van de wet wordt voldaan? De ervaring aan andere instellingen leert, dat instellingen de benodigde begeleiding vaak onderschatten. Een citaat uit een recent discussiestuk van de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb): *"De in de wet vastgelegde persoonlijke benadering vindt in de praktijk niet meer invulling dan de naam de student boven het standaard uitdraaitje van de cijferresultaten dat bij de afwijzing wordt meegestuurd. Deze praktijk komt nog duidelijker aan het licht als we kijken naar de rechtszaken die de LSVb in naam van verwezen studenten heeft gevoerd. Van de 25 rechtszaken die in 2001 zijn aangegegaan zijn er 23 met een beroep op deze grond gewonnen."* (Bron: www.ls-vbi.nl > Onderwerpen > Niveau en studeerbaarheid.)

- ***BSA motiveert niet echt***

Ook ongemotiveerde studenten, die je eigenlijk niet zou willen, kunnen vaak wel een BSA-grens van bijv. 30 ECTS halen, maar daardoor zijn ze nog steeds niet inhoudelijk gemotiveerd voor hun studie. Worden de rendementen er dan wel echt zoveel beter van? De beste motivatie en beslissingen komen vanuit de student zelf.

Studenten moeten gedreven worden door wetenschappelijke nieuwsgierigheid en betrokkenheid bij het vakgebied. Wanneer een universiteit intrinsieke motivatie gaat compenseren door externe motivatie middels strenge BSA-normen, worden belangrijke principes van academische vorming geweld aan gedaan. De studierendementen worden dan weliswaar verhoogd, maar het gemiddelde academisch niveau van studenten gaat omlaag.

- ***De prestaties in het eerste jaar zijn lang niet altijd maatgevend***

'Briljante geesten' of 'toekomstige Nobelprijswinnaars' die niet zo goed in het systeem passen of laatbloeiers zijn, kunnen weggestuurd worden. Dat terwijl misschien juist die studenten later hun vakgebied radicaal zullen vernieuwen of een nieuw vakgebied ontdekken.

We hoeven niet mee te gaan met de gedachte van de architect Ciriani, dat het eerstejaarsonderwijs eigenlijk overbodig is, omdat de studenten alleen maar aan seks denken, maar er moet toch niet vergeten worden, dat eerstejaars studenten vaak een nieuwe levensfase ingaan, voor het eerst op zichzelf gaan wonen, een nieuw sociaal netwerk opbouwen, etc. Het eerste jaar geeft daardoor lang niet altijd een goed beeld van hoe iemand in de latere jaren van zijn studie zal zijn.

- ***BSA zorgt voor meer calculerende studenten***

"Door de nadruk op studiepunten worden studenten steeds meer berekenend. Door de prestatie-eisen in het studiefinancieringssysteem, zijn studenten al veel calculerder geworden, maar dit zal alleen maar toenemen bij de invoering van een bindend studieadvies. Wanneer iets niet gevraagd wordt op het tentamen of wanneer er geen studiepunten tegenover worden gezet, is het voor de student niet meer interessant. Studenten studeren dan enkel nog voor de studiepunten en niet meer om kennis te vergaren. Dit kan niet de bedoeling zijn van ons hoger onderwijsstelsel." (Bron: notitie 'Bende Studenten Afgeschreven', LSVb, juli 2002.)

- ***BSA is een gevaar voor studentenactiviteiten***

Door de hogere prestatiedruk en de grotere nadruk op het behalen van studiepunten zullen studenten minder geneigd zijn zich in te zetten voor activiteiten buiten hun studie. Dat is een gevaar voor het Eindhovense studentenleven. Studenten leveren nu

belangrijke bijdragen aan het bewaken van de kwaliteit van het onderwijs, de levendigheid van de campus en het imago van de TU/e. Daarbij doen zij tevens belangrijke organisatie- en bestuursvaardigheden op. Dat geeft een meerwaarde aan de afgestudeerden van de TU/e. De basis voor de vele studentenactiviteiten wordt vaak gelegd in het eerste jaar door bijvoorbeeld een (actief) lidmaatschap van een eerstejaarsoverleg of een sport-, cultuur- of gezelligheids-vereniging.

- ***BSA stimuleert eenheidsworst***

BSA stimuleert studenten zich meer te conformeren aan het systeem. Dat werkt studenten als 'eenheidsworst' in de hand en belemmert daarmee vernieuwing van het onderwijs en daarmee op termijn ook vernieuwing van wetenschap en technologie. Door grotere prestatiedruk durven studenten minder snel risico's te nemen en hun eigen weg te kiezen. Juist voor een universiteit die meer elementen van ondernemerschap in het onderwijs wil, is dat een slechte ontwikkeling.

- ***BSA brengt kosten met zich mee***

BSA brengt ook kosten en bureaucratie met zich mee. De studiebegeleiding moet waarschijnlijk aanzienlijk uitgebreid worden, zeker bij de faculteiten met grote studentenaantallen. Bovendien zal een deel van de afgewezen studenten gebruik maken van de beroepsmogelijkheden die ze hebben. Dat brengt ook extra kosten met zich mee.

- ***BSA is een zwakgebod***

BSA is bij goede studiebegeleiding niet nodig. Je zou BSA zelfs een zwakgebod kunnen noemen (zoals de studieadviseur van Elektrotechniek deed in de Cursor van 3 oktober 2002). In het volgende hoofdstuk worden betere alternatieven voor (zelf)selectie en het verhogen van studierendementen geschetst.

Natuurlijk hangt de zwaarte van de verschillende argumenten af van de wijze waarop een BSA zou worden ingevuld, maar ook als relatief milde eisen aan studenten gesteld worden, blijven de tegenargumenten allemaal in principe geldig.

Conclusie en alternatieven

Bij de argumenten voor BSA zijn zoveel vraagtekens te zetten en de argumenten tegen zijn zo zwaarwegend, dat de PF tot de conclusie komt, dat het invoeren van BSA een slecht idee is. Er kunnen en moeten andere maatregelen ingezet worden om zelfselectie door studenten te stimuleren en de studierendementen te verhogen. Betere alternatieven zijn:

- het verbeteren en persoonlijker maken van studievoorlichting, zodat studiekezers een beter beeld hebben van de studie en minder vaak een studie kiezen die eigenlijk niet bij hen past (onder het motto 'voorkomen is beter dan genezen');
- betere voorlichting aan (beginnende) eerstejaarsstudenten over het belang van goede studievoortgang en bijv. de relatie tussen het aantal studie-uren en tentamenresultaten (m.b.v. statistische gegevens);
- meer aandacht voor studievaardigheden en het leren studeren;
- een zodanig ingericht propedeuseprogramma, dat de oriënterende, verwijzende en selecterende functies beter tot hun recht komen;
- het meer motiverend maken van het onderwijs (vanuit het OGO-concept);
- een uitstekende aansluiting met het vwo;
- meer zorg voor de kwaliteit van het onderwijs en de didactische vaardigheden van docenten, inclusief een herwaardering (opwaardering) van onderwijstaken;
- een goed systeem van studiebegeleiding op basis van universiteitsbrede en opleidings specifieke studiebegeleidingsplannen.

Bovenstaande maatregelen zijn (in tegenstelling tot BSA) wel in overeenstemming met de Strategieschets 2002-2006 van de TU/e. Bovendien worden met de geschetste alternatieven ook de daadwerkelijke oorzaken van lage studierendementen aangepakt in plaats van alleen de symptomen.